

Guía Docente				
Datos Identificativos			2021/22	
Asignatura (*)	FISIOTERAPIA NAS DISFUNCIÓNS DO APARELLO LOCOMOTOR	Código	651G01024	
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuadrimestre	Terceiro	Obrigatoria	6
Idioma	CastelánGalego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Fisioterapia, Medicina e Ciencias Biomédicas			
Coordinación	Patiño Nuñez, Sergio	Correo electrónico	sergio.patino@udc.es	
Profesorado	Barcia Seoane, Miriam	Correo electrónico	miriam.barcia.seoane@udc.es	
	Patiño Nuñez, Sergio		sergio.patino@udc.es	
	Ramos Gómez, Fernando		fernando.ramos@udc.es	
Web				
Descrición xeral	Na presente asignatura abordaranse os aspectos clínicos, semiolóxicos e diagnósticos que caracterizan as principais patoloxías e síndrome doloroso-disfuncionáis que afectan ó aparato locomotor. Así mesmo, analizarase cómo desenvolver o proceso de deseño e aplicación do plan de intervención fisioterápica, baixo un modelo fundamentado no razoamento clínico. Trala superación da asignatura, o alumno alcanzaría as competencias básicas necesarias para programar e levar a cabo unha intervención fisioterápica baseada na evidencia científico-clínica neste ámbito de intervención.			

<p>Plan de continxencia</p>	<p>1. Modificacións nos contidos Os contidos non sufrirían modificacións</p> <p>2. Metodoloxías</p> <p>2.1. Metodoloxías docentes que se manteñen</p> <p>Sesión maxistral: modifícase a forma de impartición desde inicio da crise, adaptándoas á modalidade on- line, utilizando para iso a plataforma teams. levan a cabo de maneira sincrónica e asincrónica, con gravación e subida das sesións en ambos os casos a través de stream.</p> <p>Proba mixta: adáptase o tipo de preguntas utilizadas. Realizarase unha proba de resposta múltiple secuencial a través de Moodle, asociada á resolución parcial dunha situación clínica exposta.</p> <p>Estudo de casos</p> <p>Traballo tutelado</p> <p>2.2. Metodoloxías docentes que se modifican</p> <p>-Prácticas de laboratorio: facilitaríase material audiovisual ao alumnado para seguir as prácticas de forma non presencial, reforzándose o material achegado a través da realización de titorías a través de Teams para facilitar a adquisición das competencias prácticas</p> <p>3. Mecanismos de atención personalizada ao alumnado</p> <p>A tutorización do alumnado desenvolverase a través do correo electrónico, moodle e especialmente a aplicación Teams</p> <p>4. Modificacións na avaliación</p> <p>Proba mixta: 60 %</p> <p>Traballo tutelado: 25%</p> <p>Análise de fontes documentais: 15%</p> <p>Observacións da avaliación:</p> <p>Antes de levar a cabo a avaliación, realizarase unha titoría grupal en Teams para aclarar aspectos técnicos e de procedemento.</p> <p>Para a proba mixta farase conexión vía 10-15 minutos antes do comezo do exame, mantendo a aplicación aberta durante toda a avaliación. Durante ese tempo procederase a pasar lista, e a realizar un breve resumo das partes e características de cada unha das modalidades de avaliación.</p> <p>Si o/a estudante experimentase algunha dificultade técnica para conectarse ao comezo ou durante a proba, terá que comunicalo de forma inmediata ao profesor a través de chamada telefónica únaa extensión habilitada para o efecto. De non facelo a súa cualificación será de non presentado ou suspenso segundo o caso.</p> <p>A continuación activarase o exame en Moodle, cun tempo máximo programado e contrasinal de acceso, no que o alumno/para irá desenvolvendo cada unha das probas</p> <p>Para superar a materia requírese ter aprobada a proba mixta cunha puntuación igual ou superior a 5/10 puntos, e así poder facer media co resto de metodoloxías de avaliación. Pola contra, non se achará a media nin se sumará a puntuación correspondente a outras avaliacións.</p> <p>Neste suposto, a cualificación final será de suspenso (cunha puntuación de 4,9/10 puntos).</p> <p>O alumnado de primeira matrícula que non asistise ás clases nin realizado as actividades de avaliación continuada esixidas, será avaliado a través dunha única proba oral que incluírá contidos teóricos e prácticos (100% da cualificación).</p> <p>O alumnado matriculado polo menos nun curso académico e que cursase a materia, realizando e entregando os traballos e tarefas proposta, pero que non se presentou á avaliación final, ou, que tras presentarse, non a superase, examinarase a través da proba mixta, que pasará a ter un valor do 100% da nota final.</p> <p>A avaliación de segunda oportunidade realizarase seguindo os mesmos criterios.</p> <p>5. Modificacións da bibliografía ou webgrafía</p> <p>Non se realizarán</p>
-----------------------------	---

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título
A6	Valoración diagnóstica de coidados de fisioterapia segundo as normas e cos instrumentos de validación recoñecidos internacionalmente.
A7	Deseñar o plan de intervención de fisioterapia atendendo a criterios de adecuación, validez e eficiencia.
A8	Executar, dirixir e coordinar o plan de intervención de fisioterapia, utilizando as ferramentas terapéuticas propias e atendendo á individualidade do usuario.
B1	CB1 - Que os estudantes demostrasen posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adóitase atopar a un nivel que, aínda que se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo
B2	CB2 - Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
B3	CB3 - Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
B4	CB4 - Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
B5	CB5 - Que os estudantes desenvolvesen aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C6	Adquirir habilidades para a vida e hábitos, rutinas e estilos de vida saudables.
C9	Ter a capacidade de xestionar tempos e recursos: desenvolver plans, priorizar actividades, identificar as críticas, establecer prazos e cumprilos.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
	A6	B3	C1
Elaborar e cumprimentar de forma sistémica os rexistros de Fisioterapia no paciente que presenta disfuncións do aparello locomotor.	A7	B4	C9
Valorar o estado funcional do paciente que presenta disfuncións do aparello locomotor, considerando os aspectos físicos psicolóxicos e sociais.	A6	B2	C1
Adecuar la intervención de fisioterapia a las diversas disfunciones del aparato locomotor en función de los objetivos establecidos	A7	B4	C9
Determinar o diagnóstico de Fisioterapia nos pacientes que presentan disfuncións do aparello locomotor segundo as normas e cos instrumentos de validación recoñecidos internacionalmente.	A6	B3	C1
Deseñar o plan de intervención de Fisioterapia nos pacientes que presentan disfuncións do aparello locomotor atendendo a criterios de adecuación, validez e eficacia.	A7	B2	C6
Executar, dirixir e coordinar o plan de intervención de Fisioterapia no enfermo que presenta disfuncións do aparello locomotor utilizando as ferramentas terapéuticas propias e atendendo á individualidade do usuario.	A8		C9
Avaliar a evolución dos resultados obtidos co tratamento en relación cos obxectivos propostos.	A6	B2	C1
	A7	B3	C6
	A8	B4	C9

Proporcionar unha atención de Fisioterapia eficaz, outorgando unha asistencia integral aos pacientes.	A6 A7 A8	B2 B4	C6 C9
Adquirir os coñecementos necesarios para aplicar a técnica de vendaxe funcional nas disfuncións traumáticas, microtraumáticas e alteracións neuromusculares que con máis frecuencia afectan o aparello locomotor.	A6 A8	B2	

Contidos	
Temas	Subtemas
TEMA 1. Bases e fundamentos de avaliación e tratamento fisioterápico nos procesos traumatolóxicos sin lesión neurolóxica	1.1. Razoamento clínico 1.2. Proceso de atención en fisioterapia
TEMA 2. Procedementos de actuación fisioterápica en lesións/disfuncións de partes brandas, síndrome doloroso-disfuncionáil lumbo-pélvico e de extremidades	2.1. Lesións mioconectivas 2.2. Tendinopatías 2.3. Síndromes de dor cérico-braquiais, cérico-escapulares e da extremidade superior 2.4. Síndromes de dor lumbo-pélvico e da extremidade inferior
TEMA 3. Pranteamento de intervención fisioterápica en lesións traumáticas e dexenerativas articulares dos membros	3.1. Luxacións 3.2. Fracturas 3.3. Artropatías dexenerativas
TEMA 4. Procedementos de actuación fisioterápica en lesións/disfuncións e síndrome doloroso do raquis	4.1. Discopatías 4.2. Traumatismos raquídeos 4.3. Artropatías dexenerativas 4.4. Alxías raquídeas de orixe inespecífico
TEMA 5. Fisioterapia en patoloxía reumática	.
TEMA 6. Abordaxe fisioterápica tras intervencións protésicas	6.1. Prótesis en membros superiores e inferiores 6.2. Prótesis en raquis
TEMA 7. Técnicas de contención, vendaxe funcional e neuromuscular (kinesiotaping)	7.1. Xeneralidades e principios metodolóxicos 7.2. Aplicacións en columna, membro superior e inferior

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A6 A7 A8 B1 B2 B3 B4 B5 C1 C6 C9	37.5	56	93.5
Prácticas de laboratorio	A6 A7 A8 B2 B3 C6 C9	18	22.5	40.5
Proba mixta	B1 B2 B3 B5 C1	1.5	0	1.5
Traballos tutelados	A6 A7 B4 B5 C1 C9	0	8	8
Proba práctica	A6 A7 A8 B2 B3 C1 C9	0.5	0	0.5
Análise de fontes documentais	A7 A8 B3 B4 C1	0	3	3
Atención personalizada		3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición

Sesión maxistral	Método expositivo impartido polo profesor, onde se desenvolve un tema do programa utilizando soporte técnico. Os contidos abordados nas sesións maxistrais, poderanse complementar/reforzar con algunha lectura recomendada, ou ben mediante a posta en práctica de actividades de resolución de problemas, e/ou estudo de casos
Prácticas de laboratorio	Metodoloxía que permite que os estudantes aprendan efectivamente a través da realización de actividades de carácter práctico, tales como demostracións, exercicios, experimentos e investigacións.
Proba mixta	Durante o desenvolvemento desta proba poderanse expor preguntas abertas de desenvolvemento con enfoque clínico, preguntas de resposta múltiple, de ordenación, de resposta breve, de discriminación, de completar e/ou de asociación.
Traballos tutelados	Este sistema de ensino baséase en dous elementos básicos: a aprendizaxe independente dos estudantes e o seguimento desa aprendizaxe polo profesor-tutor. levará a cabo un traballo de estudo e revisión sobre os principais tipos de próteses e vías de abordaxe para a súa colocación a nivel de raquis e extremidades, desenvolvendo o proceso de atención fisioterápica tanto en fase hospitalaria como ambulatoria.
Proba práctica	Sobre unha situación clínica plantexada a un grupo de estudantes (2-4 alumnos/as), executarán nun tempo determinado (5 minutos por cada pregunta) unha parte do proceso de atención en fisioterapia adaptado ó caso clínico plantexado, xustificando de forma razoada o desenvolvemento da actuación atendendo a criterios de evidencia científico-clínica.
Análise de fontes documentais	Levarase a cabo, individual ou grupalmente, un proceso de procura, selección e análise de artigos científicos que recollan procedementos de avaliación e/ou intervención relacionados co proceso de intervención fisioterápica nas unidades temáticas abordadas ao longo da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Actividade académica desenvolvida polo profesorado, de forma individual ou grupal, que ten como finalidade atender ás necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través de correo electrónico ou da contorna virtual: teams). Enténdese por atención personalizada o tempo que cada profesor reserva para atender e resolver dúbidas ao alumnado en relación a unha materia concreta.
Prácticas de laboratorio	
Traballos tutelados	
Análise de fontes documentais	
Proba mixta	
Proba práctica	

Avaliación

Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	A6 A7 A8 B1 B2 B3 B4 B5 C1 C6 C9	Os contidos abordados nas sesións maxistrais avaliaranse mediante probas de comprensión, traballos tutelados, etc, así como na proba obxetiva e práctica. Con todo, dentro da avaliación continuada da materia, valorarase tamén a asistencia, puntualidade, actitude, e participación razoada neste tipo de sesións, así como nas prácticas de laboratorio.	0.5
Prácticas de laboratorio	A6 A7 A8 B2 B3 C6 C9	Dentro da avaliación continuada da materia, valorarase, entre outros aspectos, a asistencia, puntualidade, actitude, e participación razoada neste tipo de sesións.	0.5
Traballos tutelados	A6 A7 B4 B5 C1 C9	O traballo levará a cabo de forma grupal, traballando cos coñecementos adquiridos ata ese momento por parte do alumno/a, e ademais levará a cabo unha revisión bibliográfica, posterior selección e análise de cada un dos artigos extraídos, en relación á temática (abordaxe fisioterápico tras intervencións protésicas) e rexión que lle fora asignada ao grupo. A entrega realizarase a través de moodle e/ou correo electrónico	15

Análise de fontes documentais	A7 A8 B3 B4 C1	A tarefa levará a cabo de forma individual e/ou grupal, ben realizando a procura e/ou análise dun artigo científico relacionado con algún dos bloques temáticos abordados, ou en relación con métodos de valoración e/ou intervención a partir dun suposto clínico exposto polo equipo docente. A entrega realizarase a través de moodle e/ou correo electrónico	4
Proba mixta	B1 B2 B3 B5 C1	A proba realizarase de forma escrita, e constará dunha parte de exame test de resposta múltiple, que poderá completarse cun apartado de preguntas/respostas curtas e/ou de desenvolvemento, onde se aborden temas relacionados co procedemento de intervención en fisioterapia, desde un enfoque clínico. Será necesario ter unha nota mínima dun 5 para superar esta parte, para poder facer media coas outras notas da avaliación	50
Proba práctica	A6 A7 A8 B2 B3 C1 C9	Cada alumno/a responderá un total de 2/3 preguntas, cun tempo máximo de resposta de 5 minutos por pregunta. O aspecto nuclear nesta proba é a capacidade de execución e razonamento ("saber facer"). As técnicas ou procedementos executaranse sobre outro/a alumno/a que actuará como doente de forma simulada	30
Outros			

Observacións avaliación

Para superar a materia é imprescindible conseguir un 5 tanto na proba mixta como na proba práctica para proceder a calcular a media ponderada, tras a suma da avaliación continuada.

Os contenidos abordados tanto nas prácticas

como nas sesións maxistras, reforzaranse mediante probas de

comprensión, traballos tutelados, resolución de casos, etc. A execución e

resultados alcanzados nestas actividades teranse en conta dentro

da avaliación continuada, así como aspectos relacionados coa asistencia, puntualidade, actitude e participación razoada.

Fontes de información

<p>Bibliografía básica</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Cleland, J. (2006). Netter. Exploración clínica en ortopedia. Barcelona: Masson - Torres Cuelco, R. (2008). La columna cervical: evaluación clínica y aproximaciones terapéuticas. Madrid: Panamericana - Vleeming, A., Mooney, V., Stoeckart, R. (2008). Movimiento, estabilidad y dolor lumbo-pélvico. Barcelona: Elsevier-Masson - Bové, T. (2005). El vendaje funcional (4ªEd). Madrid: Elsevier - Seco, J. (2016). Afecciones Medicoquirúrgicas para Fisioterapeutas. Madrid: Panamericana - Seco, J. (2016). Fisioterapia en Especialidades Clínicas. Sistema Musculoesquelético . Madrid: Panamericana - Jull, G. (2009). Latigazo cervical, cefalea y dolor en el cuello: orientaciones para las terapias físicas basadas en la investigación. Barcelona: Elsevier - Cook, C. (2014). Orthopedic Physical Examination Tests: an Evidence Based Approach.. Edinburgh. Pearson - Atkinson, K. (2007). Fisioterapia en Ortopedia. Un Enfoque Basado en la Resolución de Problemas. Madrid: Elsevier - Anthony, S. (2007). Reumatología. Madrid: McGraW- Hill. Interamericana - Pruna, R., Andersen T.E., Clarsen, B., McCall, A. (2018). Muscle injury guide: prevention of and return to play from muscle injuries. Barcelona: Barça Innovation Hub - Mascaro, A., Cos, M.A., Morral, T., Roig, A., Purdam, C., Cook, J. (2018). Load management in tendinopathy: Clinical progression for Achilles and patellar tendinopathy. Apunts Med Esport. 53(197):19-27 - Rio, E., et al. (2016). Tendon neuroplastic training: changing the way we think about tendon rehabilitation: a narrative review. Sports Med. 50: 209-215. -BALIUS MATAS RAMÓN. Patología muscular en el deporte; diagnóstico tratamiento y recuperación funcional. Barcelona: Masson; 2005-BRENT BROTZMAN, KEVIN E. WILK. Rehabilitación ortopédica clínica. 2ª ed. Madrid: Mosby; 2005-HOPPENFELD, MURTHY. Fracturas, tratamiento y rehabilitación. Madrid: Marban; 2001--MCRAE RONALD. Ortopedia y Fracturas; Exploración y Tratamiento. Madrid: Marban; 2000-S BRENT BROTZMAN, KEVIN E WILK. Rehabilitación ortopédica clínica. 2ª ed. Madrid: Mosby; 2005--SERRA GABRIEL MR, DÍAZ PETIT J, SANDE CARRIL ML. Fisioterapia en Traumatología, Ortopedia y Reumatología. 2ª ed. Barcelona: Masson; 2003-T DUCKWORTH. Ortopedia y fracturas: guía práctica. 3ª ed. Mexico: McGraw-Hill; 1998-VILARD EDUARD, SUREDA SERGI: Fisioterapia del aparato locomotor. Madrid: McGraw-Hill; 2005-WALTER B. GREENE, (director). Essentials, Bases para el Tratamiento de las Afecciones musculoesqueléticas. 2ª ed. Buenos Aires: Panamericana; 2002- DIAZ PETIT. Rehabilitación en la artritis reumatoide. Barcelona: Masson; 2002.- ANTHONY S. FAUCI. Harrison. Reumatología. Madrid: McGraW- Hill. Interamericana; 2007.- JULL,G. Latigazo cervical, cefalea y dolor en el cuello: orientaciones para las terapias físicas basadas en la investigación. Barcelona. Elsevier; 2009.- TORRES CUECO, R. La Columna Cervical: Síndromes Clínicos y su Tratamiento Manipulativo. Aproximación clínica y tratamiento específico de los síndromes clínicos cervicales, craneocervicales y cervicobraquiales. Madrid. Médica Panamericana; 2008.- HODGES, PW. Spinal Control: The Rehabilitation of Back Pain: State of Art and Science. Edinburgh. Churchill Livingstone; 2013.- HILDE-SABINE,R. Fisioterapia del Aparato Locomotor. Exploración y Tratamiento de Enfermedades Ortopédicas. Badalona. Paidotribo;2007.- COOK,C. Orthopedic Physical Examination Tests: an Evidence Based Approach.Edinburgh. Pearson. 2014.
<p>Bibliografía complementaria</p>	

Recomendaciones

Materias que se recomienda ter cursado previamente

ANATOMÍA I E HISTOLOXÍA/651G01001

ANATOMÍA II/651G01002

FISIOLOXÍA/651G01003

CINESITERAPIA XERAL/651G01005

BIOMECÁNICA/651G01009

PATOLOXÍA MÉDICO-CIRÚRXICA I/651G01011

FISIOTERAPIA MANUAL E OSTEOPÁTICA I/651G01014

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

PATOLOXÍA MÉDICO-CIRÚRXICA II/651G01018

FISIOTERAPIA MANUAL E OSTEOPÁTICA II/651G01019

ESTANCIAS CLÍNICAS I/651G01035

Materias que continúan o temario

NUTRICIÓN E FISIOTERAPIA/651G01026

ECOGRAFÍA EN FISIOTERAPIA/651G01031

Observacións

O deseño de contidos, planificación e desenvolvemento da materia, levouse a cabo en estreita coordinación tanto lonxitudinal como transversal con outras materias de terceiro e de cursos previos, evitando solapamento de contidos, e cun claro enfoque baseado no razoamento clínico. Deste xeito lograse un ensino integrado que facilitará ao alumno a aprendizaxe, comprensión e utilización dos contidos relacionados coa Fisioterapia nas disfuncións do aparello locomotor. Para axudar a conseguir unha contorna inmediata sostible e cumprir cos obxectivos estratéxicos do Plan Green Campus da Facultade de Fisioterapia, os traballos documentais que se realicen nesta materia poderanse solicitar tanto en formato papel como virtual ou soporte informático. De realizarse en papel, seguiranse na medida do posible as seguintes recomendacións xerais:

- Non se utilizarán plásticos.
- Realizaranse impresións a dobre cara. - Empregarase papel reciclado.

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías